

הרמה המכובדת של אבא אבן * השם הטוב של ח"כ דויד הכהן * פרובוקציה לשר יגאל אלון * המישטר החביב על אמיל חביבי * הניהיליזם של אליעזר שוסטק

הנשנה עונה על הכב

כ משלת המחדל הלאומי מתרגמת מאד כשאומרים לה שצה"ל הנחיל לה שעת-הניגודים שבתוכה ותוסר-הדמיון של חבריה.

לכן, כאשר קם שר-החוזק בשבוע שעבר לענות למתווכחים בדיון על הודעתו, הוא לא ענה אף במילה אחת על הניתוח המפורט שלנו, שבא להוכיח כי הזמן פועל לרעתנו בשטח המדיני, הצבאי והביטחוני (העולם הזה 1580). תחת זאת התעכב רק על נקודה אחת של נאומנו: השוואת כישרון צה"ל לחוסר-הכישרון של ה-ממשלה.

את הטענה הזאת הפך אבא אבן על ראשה, בכישרונו הפולמוסי הרגיל:

שר-החוזק אבא אבן: ... הדיון גלש עמוק מרמת המכובדת שעה שחבר-הכנסת אבנרי ביקש להבחין בין הצ' לוח צה"ל בחיטול סכנות ג'חוסר מדיניות של כל ממשלות ישראל מאז קום המדינה.

אבן

כלום לא ברור כי ממשלות ישראל הן אשר בנו את צה"ל, אשר דאגו לצידו ולשיכלולו, אשר פתחו מקורות אספקתו וכיוונו את פעולותיו? אלה הדואגים לתקוע טריז בין צה"ל לבין הממשלה, האחריות לפעולתו, אינם זכאים להיחשב כי דבורים המוסמכים של הדמוקרטיה.

במילים אחרות: שר-החוזק אמין בכל הרצינות כי ציוד ושיכלול צה"ל מהחים מדיניות, וכי אין צורך כשום מדיניות נוספת. לרמה כה גבוהה של מחשבה מדינית באמת איני מסוגל לטפס.

למרות זאת גלשנו מייד עוד פעם של הרמה המכובדת של אבא אבן, וחזרנו לאותו רעיון בהצעת-הסיכום שלנו להיכוח. היא נדחתה כמעט פה אחד, כאשר ח"כ שמואל מיקוניס מצביע בעדה, מלבדנו. אך כמה ח"כים אחרים נמנעו לפתח מלהצביע נגדה.

בנוסף החלטה קבענו כי הודעת אבן אינה מתנה מדינית חריפה, אינה מבטיחה את ניצול ההזדמנות ההיסטורית להשכנת שלום-קבע בארץ ובמרחב.

כדי לא לאבד את שעת-הכשר תבענו לפתוח במיבצע יישוב הפליטים ולגשת להידברות מיידית עם העם הפלסטיני לשם הקמת מדינה פלסטינית.

פצצה אטומית טינית על תל-אביב

ל פני כן היתה לנו התנגשות קצרה עם ח"כ דויד הכהן, יו"ר ועדת-החוקי-הביטחון, שזיכר באותו דיון בשם מפא"י.

לפני הרבה שנים, כאשר הכהן כיהן כציר בישראל בבורמה, הבין את חשיבותה העצומה של המהפכה האסיאתית, או, בימיה הראשית של סין האדומה, כשזו עדיין הושיטה את ידה לכל יבני אפריקה, דרש הכהן להכיר בה מיד ולכוונן עימה יחסים — אך תביעתו נפלה על אזני האטומה של משה שרת, שפחד מפני האמריקאים. כך קרה האסון הלאומי — פניית סין נגדנו.

עתה הציג הכהן, במפתיע, להסיק מסקנה קיצונית: להושיט את ידי ישראל לפורמוזה, אויבתה הקיצונית של סין:

דויד הכהן: ... כיום אני מציע שמשרד-החוזק ינקוט את כל האמצעים כדי לקשור קשרים עם פורמוזה.

אורי אבנרי: חבר-הכנסת הכהן, אתה תרמת פעם תרומה גדולה למחשבה המדינית בישראל. אל תקלק אותה! חבלו שמור על שמך!

דויד הכהן (בצעקה): כמו כל המדינות עשיתי אי-צדק לפורמוזה! היה לנו חשך בון עם סין. איזה חשבון יכול להיות לנו כיום, לאור עמדתה של סין כלפנו? ... הרי אילו הסינים היו צריכים למצוא לעצמם שדה-ניסיון לפצצה האטומית שלהם, היו בוחרים במדינה הזאת! ושום נציג סיני לא היה מניד עטפת בגלל זה!

על כך יש להעיר שני דברים:

● המרה בפורמוזה — אתה רק התגורר נוספת בסין. תהיה זאת סתירת-לחי לכל דעת הקלה המתקבלת בעולם — באירופה המערבית, באפריקה, באסיה, אפילו בארצות-הברית — שתראה בכך הצטרפות למחנה הבינלאומי הריאקציוני ביותר.

● יו"ר ועדת-החוקי-הביטחון מאשר, למעשה, שקיימת סכנה ממשית כי המלחמה הבאה בין ישראל וארצות-ערב תהיה גרעינית. זאת היתה אחת הנקודות העיקריות בנאומנו שלנו, כשאמרנו שהזמן פועל לרעתנו. אם כן, הרי לובש המחדל הממשלתי בפעולה למען השלום ממדים נוראים עוד יותר!

בעד סיפוח — ואולי נגד ?

ב ינתיים לא זה בלבד שהממשלה אינה עושה דבר כדי למנוע את המלחמה הבאה ולעודד את גורמי-השלום בין ערביי ארץ-ישראל והעולם הערבי, אלא שחבריה עוד מוסיפים לחמם את האחירה בהצטרפות בלתי-אחריות. לדוגמה: נאומי של יגאל אלון בחיפה, בו ניבא את הפצצה ערי ישראל, ונאומי של משה דיין לאחר מכן, בתעודת רפ"י.

למחרת נאום אלון, הגשנו הצעה דחופה לסדר-היום על נאומי השרים. מובן שהנשיאות שללה את הדחיפות. אבל חזרתי לעניין זה בפתח נאומי על הצעת-החוק של יגאל אלון

* שתי הצעות דחופות אחרות שלנו, שהוסרו באותו דרך מסדר-היום: השקעות העולם התחתון האמריקאי בישראל, ופועלת המוצעה הדתית בתל-אביב נגד ערביי-הראיונות. על נוסף זה רצו כמה חברי-כנסת ממפלגות הקואליציה להגיש הצעה-לסדר-היום משותפת, אך הנחלת הקואליציה אסרה זאת עליהם.

להקמת בתי-דין מיוחדים לענייני עבודה: **אורי אבנרי:** כבוד היושב-ראש, כנסת וכבדה. הייתי רוצה להתחיל בפרובוקציה כלפי שר-העבודה. אתמול, במיטגרת הוויכוח על ענייני-חוק, נאמרו כאן דברים קשים מאוד נגד שר-העבודה בקשר לנאום מסויים שנשא בשבת. אולי היה רוצה שר-העבודה להגיב על כך מעל הדוכן הזה, ואני מוכן לספק לו את התירוץ לכך. לכן אשאל אותו במיטגרת דיון זה: מה הטעם בהצטרות מסוג זה? ואוסיף לזה שאלה שנייה: הוגנב לאוזני שר-העבודה אינו בין התומכים בסיפוח השטחים למדינת-ישראל ובהקמת אימפריה עברית. אולם מן הנאומים עלול להתקבל רושם אחר. אני אומר שזוהי פרובוקציה, ואני מקדים אותה לנאומי כדי שאם שר-העבודה ימצא לנחון להגיב על הטענות נגדו מעל דוכן זה, הרי אני מספק לו את האפשרות לכך.

משה ורממן (מפא"י): אתה מרשה לו! **אורי אבנרי:** אני מספק לו את האפשרות.

נגד קומוניסטים ופאשיסטים

ל גבי עצם ההצעה להקים בתי-דין מיוחדים לענייני עבודה, הודענו שנצביע בעדה. הנימוק העיקרי: למנוע את עינויי-הדין של עובדים, המחכים במשך שנים עד לביורר הביעויותיהם בבתי-המשפט הרגילים.

אבל יחד עם זאת הזהרנו בפני מלכות הטמונה בחוק: בוררות-חובה ואיסור שביתות. גילה זאת אמנון זכרוני, שחיבר עבורנו תזכיר מזהיר, בו הוכיח שעל פי סעיפי חוק זה אפשר יהיה להכניס לבתי-הסוהר עובדים שובתים. קראתי ניתוח-מיקצועי-משפטי זה באוזני השר והכנסת, והוספת:

אורי אבנרי: ... לא מיקרה הוא שהתומך הנלהב ביותר בחוק זה הוא דווקא דובר היענה המייצגת כיום בכנסת את הימין הקיצוני ביותר ("המרכז החופשי"). כי בחוק זה חבויה בוררות-חובה, ועל כך לא יכול ולא צריך להיות שום ספק.

... אנחנו מתנגדים לבוררות-חובה מסוג זה אנחנו מתנגדים להפעלת בתי-המשפט בענייני שביתות. אנחנו מתנגדים לכך מהרבה סיבות. אך די בסיבה אחת, פשוטה: הדבר לא יחזיק מעמד בחיים. זה הוכח באותם המקומות שבתם קיים נוהל זה. באמריקה היתה לא זמן שביטה גדולה מאוד, בניו-יורק. הושיבו בבית-הסוהר את האנשים שהכריזו על שביתה. זה לא עזר כלל. להיפך, זה החריף את עמדת השובתים.

אנחנו מכירים את המציאות בארץ. נתאר לעצמנו שמסיבה זו או אחרת, בגלל פייחות או אינפלציה דוהרת יורד השכר הריאלי לחצי. אך יש הסכם קיבוצי לכמה שנים. האם משהו מתאר לעצמו שהעובדים ינהו אז לפי האות של ההסכם הקיבוצי, כשהנסיבות שהולידו את ההסכם הקיבוצי השתנו לחלוטין? לפי העיקרון הלטיני הישן — *Rebus sic stantibus*, ההסכם הזה לא יחזיק מעמד. ואם התביעות הצודקות של העובדים לא יבואו אז על סיפוק, תהיה שביתה. אני סבור שהתערבות בתי-משפט במיקרה זה היא דבר שלילי — שלילי לחברה — תהיה הנישה לצורת-המישטר כאשר תהיה.

היחידים היכולים לתמוך בזה הם קומוניסטים, המתנגדים לשביתות במדינות קומוניסטי-טיות; או פאשיסטים, המתנגדים לשביתות מסיבות שלהם.

אליעזר שוסטק (המרכז החופשי): האיש העליון בכנסת — פוסל! **אורי אבנרי:** גם לפי ההשקפה הקפיטליסטית המודרנית וגם לפי ההשקפה הסוציאליסטית המודרנית, אין עיקרון של איסור-שביתות. שביתות אסורות רק בשני סוגי פאשיסטים: פאשיסטיים וקומוניסטיים.

אמיל חביבי (רק"ח): — — —

אורי אבנרי: האם בברית-המועצות מותרת שביתה?

אמיל חביבי: יש שביתות עד שהפועלים מגיעים לשלטון.

אורי אבנרי: וכאשר הפועלים מגיעים לשלטון, אסורות שביתות. זהו בדיוק.

אליעזר שוסטק: אתה לא פאשיסט ולא קומוניסט, אתה ניהיליסט!

אורי אבנרי: אם העולם מתחלק בין פאשיסטים וקומוניסטים, אני באמת ניהיליסט. זה נכון.

את שאר דבריו באותו נאום הקדשנו לניתוח הביעיות המשפטיות האחרות הכרוכות בהצעת-חוק זו. בין השאר תבענו לשלב את בתי-הדין ה-מיוחדים לענייני-עבודה במערכת-השיפוט הכללית של המרי-נה, ולאפשר עירעור על החלטותיהם בפני בית-המשפט ה-עליון.

הכהן

איך לקבור דברים

ב שיא פרשת "בול" התחבטה נשיאות הכנסת כי בעייה כאובה: איך למנוע בעדנו מלהעלות את העניין לסדר-היום במליאת הכנסת? התחבטו ומצאו דרך עקלקלה, בעלת חוקיות מפוקפקת. העבירו את הצעתנו במישורין לי-ועדת-החוקי-הביטחון, שבה אין לנו ייצוג, ושם קברו אותה בלי חוכמות.

עתה, אחרי שעברה כמעט שנה, החליטה ועדת-הכנסת, שגם בה אין לסיעתנו ייצוג כלשהו, לגבש נוהל זה בצורת תיקון לתקנון — עוד תיקון שבא בגללנו. הוא מאפשר ליו"ר הכנסת להעביר לי-ועדת-החוקי-הביטחון כל הצעה הנראית לו כנוגעת לביטחון-המדינה. למגישה-הצעה לא תהיה כל אפשרות לערער על כך, וגם לא הובטחה זכותו להיות נוכח בעת הדיון בהצעתו.

מובן מאליי שהגשנו עירעור נגד תיקון שרירותי זה. ומובן מאליי גם שזה לא יעזור. שר-החוזק עוד ענה לנו על שאלות מלפני שנה, שעצם עילתן כבר נשכחה מומן, ואירעה התנגשות נוספת בין אבא אבן ובנינו:

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד השר, האם מוכן אדוני לנקוט אמצעים כדי לשים קץ להפרת תקנון הכנסת על-ידי משרד-החוזק, בכך ששאלות נענות אחרי תשעה חודשים, כמו שאלות אלה?

אבא אבן: ייתכן שבא לידיעת חבר-הכנסת אבנרי שמחודש מאי ואילך התחוללו כמה מאורעות כבדי-מישקל, והללו הסיחו את דעתי מהשאלות, בגלל סיבות ידועות, כלומר — המאורעות של מאי יוני והעדרות מן הארץ לשם משימות שעליהן מסרתי דיון-חשבון לכנסת.

יש לקרוא תשובה זו פעמים כדי להבין שוהי שטות. כששר-החוזק אינו בארץ, יש ממלא מקום לשר-החוזק. מנגנון המשרד, המספל בשאלות, אינו מטייל בעולם. לא היתה שום סיבה לכך ששר-החוזק לא הכין את התשובות, וש-מימ השר לא קרא אותן בכנסת.

זולת סיבה אחת: הוצלצול בכנסת, שבדק בכל שרי הממשלה מאז קם הליכוד הלאומי, שהפך את הכנסת למיותרת בעיניהם.

אורי אבנרי